

Julian Barnes, teòric i pràctic de la novel·la

LLIBRES / NARRATIVA / 16 ABRIL, 2019

El 21 de març d'enguany, en una sala ben atapeïda del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, Julian Barnes es va erigir com a figura preferent i preferida del Festival Kosmopolis, i va poder experimentar una vegada més la sensació de ser un autor de lectors fidels. Penso que el tipus de lector fidel de Barnes no és tan sols el que llegeix insubornablement cada text seu, sinó el que el llegeix amb una actitud determinada. El lector de Barnes necessita simplicitat: els fets li són explicats amb veracitat i ordre, amb vacuïtat i sense sentimentalisme, fins al punt que sempre hi ha un fragment del lector que resta engrunat en les pàgines acabades del llibre acabat. I sí, Julian Barnes és un tipus d'escriptor que, a força d'humilitat, enamora.

Aquesta introducció seria una mica pretensiosa o cursi, si parlés d'altres autors contemporanis com Houellebecq, Amis, Mondiano o Kureishi, i extremadament pretensiosa i cursi si parlés de Jaume Cabré o de Paul Auster. Els motius que avui dia fan que un autor es catapulti cap a l'èxit són diversos: lingüístics, editorials, cinematogràfics, contractuals. Tot sovint, quan penso en aquests motius, em ve al cap una de les darreres columnes que vaig llegir de Francisco Umbral a la premsa del dia. L'home explicava que,

en un col·loqui, un lector li havia fet la pregunta del milió literari: «Vós per què escriviu?». I Umbral, fent-se un autohomenatge radiant, explicava que, amb una reacció no gens humil ni mancada de geni, va escometre el qüestionador dient-li: «Recollons, i per què voleu que escrigui? Per a menjar!». I ara no cal entrar a valorar aquest motor creatiu. Al món de la novel·la literària de masses actual —és a dir, no bestselleriana— hi tenim els autors que escriuen per a viure, els que escriuen un cop i un altre la mateixa història, els que repleguen papers d'ací i d'allà per a acomplir un contracte, els que cerquen constantment la fórmula màgica que van trobar una vegada, els que refan la fórmula amb més o menys encerts, els que apellen a la cosa ultra, meta o extraliterària per a defensar llurs textos... I també hi ha Julian Barnes.

Julian Barnes és un autor que inventa la novel·la cada cop que n'escriu una. L'aparença sempre és simplíssima, amarada d'humilitat, envoltada d'un sentiment de pèrdua i d'estabilitat. Sempre hi ha una veu que mira des de la perspectiva del futur i trama l'ordit que acompanya el lector. Sempre hi ha un jo que se t'acosta, et comença a parlar i et fa creure que t'explicarà una història que després no t'explica. Sempre hi ha un espai de silenci i de no saber, de coses que al final no es resolen, de veritats que no es diuen i de persones que abandonen la història —la vida— sense haver conegut fets primordials. Aquest és el Barnes que fa lectors fidels, als textos i al joc constant que aquests textos li provoquen. Julian Barnes és un novel·lista que fa lectors fidels.

És un tòpic dir que Barnes fa servir els ingredients del tòpic però no ho és mai. Embolica que fa fort. Ho dic d'una altra manera: Julian Barnes sempre parla d'amor, de desaparició i de supervivència a aquesta desaparició, i malgrat tot, no és tòpic mai. La seva darrera novel·la, *L'única història* (Angle Editorial), comença amb una declaració d'intencions ètica i d'estil: «Què preferiríeu: estimar molt i patir molt, o estimar poc i patir poc?». I a continuació comença la història d'un noi de dinou anys dels anys setanta, que passa les vacances d'estiu al Village, a vint-i-cinc quilòmetres al sud de Londres, a casa els pares, i s'embolica amb una dona de quaranta-vuit anys, casada i prototípica (no tòpica) del fracàs de la classe mitjana feliç anglosaxona del segle xx. La història és tractada amb delicadesa i dolor. I no és una història de joventut i fortor, ni de maduresa i desig, que seria ben bé el tòpic. El desig, el sexe, porten a l'amor. L'amor, a la dependència. La dependència, a la destrucció. La destrucció, al renaixement, a la veu del futur que sobreviu i parla i no es penedeix d'haver escollit fer-ho tot molt.

Parlar d'amor sense artificis tot sovint no és ben vist. Aquesta postmodernitat ja cansada i egòlatra bandeja l'amor com a punt de reflexió de la crisi de l'ésser humà i el ridiculitza, el fragmenta, l'allunya del desig i de la transcendència. Julian Barnes convida el lector fidel a demanar-se què vol dir estimar i què vol dir estimar molt, veritablement molt, amb el risc de partir molt i de ser transformat. A textos anteriors com *Arthur i George*, *El sentit d'un final* o *Nivells de vida*, Barnes pareix que formula la qüestió següent: jo sóc responsable del meu atzar? Jo he triat verament el camí que de manera «accidental» m'ha dut a haver estimat molt i haver patit molt? Llegint *L'única història* —i heus ací el títol clarividenc— fa ben l'efecte que Barnes ha enllestit un cim piramidal d'històries que parlen d'un amor

que, després d'haver-se fus, s'ha allargat com una ombra allargada en la vida dels personatges. Julian Barnes no és un autor que estigui de tornada de res: sempre va endavant. Encara és possible articular un discurs social a partir d'una història d'amor? Encara podem trobar llum allà on tot eren ombres? *L'única història* ens ho explica. I nosaltres, hi som fidels.

I sí, per tòpic que sembli aquí escrit, jo, que sóc del club fidel de lectors fidels de Julian Barnes, trio estimar molt, moltíssim, i patir molt, moltíssim, i que això m'arrossegui, em transformi, m'enfronti als meus i em faci renàixer i aixecar-me una altra vegada. *L'única història* dels humans: perdre-ho tot i aixecar-se una altra vegada.

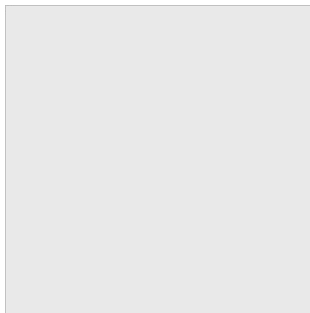
ETIQUETES: [AMIS](#) [AMOR](#) [JULIAN BARNES](#) [MODIANO](#) [NOVEL·LA](#) [UMBRAL](#)

CARLES REBASSA | ÚLTIMES PUBLICACIONS

(Palma, 1977). Narrador i poeta. Ha publicat *Requiescat in pace* (Capaltard, 1998), juntament amb Pere Perelló; el volum *Poezies* (Capaltard, 2001), amb l'heterònim Bartomeu Matagalhs; *Poema B* (Edicions 96, 2006); *Els oves i les vídues* (Edicions 62, 2006; Premi Ausiàs March de poesia) i *Plu'a de foc* (Terrícola, 2016). La darrera obra publicada és la novel·la *Eren ells* (Angle, 2016; Premi Ciutat de Tarragona Pin i Soler de novel·la i Premi Ciutat de Barcelona de literatura catalana).

Articles relacionats

**Francis Ford Coppola i
Mireia Sallarès (2)**

Crítica

**La novel·la antihistòrica
de Jordi Cussà**

Llibres
Cultura
Nosaltres
Contacte

© LA LECTORA
hola@lalectora.cat

Política de privacitat
Copyleft

